

İÇ HATLAR

Edebiyatımızdan Deneme Yazıları

fatih özgüven
ARKADAŞIMIN
AŞKISIN...

Bahar geldi mi, ortalıkta bir aşktan söz etme havası eser. Pe-ki, aşktan söz edelim. Mesela arkadaşımın aşkı durumu, ne büyük bir klasik! Hayır, ünlü fotoroman klasiğinden, “arkadaşımın aşkı”nın erotik bir potansiyel olarak benim gözümde kıymete binmesinden, o sevimsiz açgözlülükten söz etmiyorum. Daha göze görünmez, daha sözü edilmez, daha sessiz bir dramdan, arkadaşımın aşkının arkadaşımın benim aramda ansızın açtığı o uçurumdan, o derin yaradan söz etmek istiyorum; aşktan değil, arkadaşılıktan.

Nisan “ayların en zalimidir” ve bir sabah kalkar bakarsınız ki, arkadaşınız âşık olmuş. (Arkadaş deyince de ARKADAŞ’tan söz ediyorum.) Ya da öğleden sonra, ya da akşam-fark etmez. Arkadaşımın aşkı ile hayatıma birdenbire bir

“başka”sı girer, acımasız bir öteki, bir kitap arası, potansiyel bir “düşman”... Âşık olurken de, aklı başında hiç kimse arkadaşına akıl danışmayı akıl etmez elbette. Kim bu arkadaşımın aşkı? Onu hak ediyor mu? Onu benim kadar tanıyor mu? Benim kadar anlıyor mu? Benim onunla paylaştıklarını paylaşıyor mu? Eski banka reklamındaki, kanatlarını çırparak uçan kırmızı-beyaz neon leyleği, ikisi de çocukluklarında görmüş ve sevmişler mi; *Mahur Beste*’de* babası Ata Molla’nın gözüne girmek için küçük Behçet Bey’in ciltçilik öğrendiği sahnedeki o acıklı ve çok güzel tarifi ikisi de bir ağızdan söyleyebilirler miymiş; sınıfta aynı anda aynı şeye gülebiliyorlar mıymış ya da birinin akbili var ötekini yokmuş da, otobüse bindiklerinde birinin ötekine akbil hediye etmesi gece ile gündüz kadar doğal bir şey miymiş? Tabii ki hiçbiri. Arkadaşımla arama giren bu yabancıdan, aklım ne derse desin, bütün gücümle nefret ederim. Kalbime bir şey saplanmıştır.

Herkes başka türlü alır tavrını. Arkadaşıyla aşkının arasına girmeye çalışan, “nasılsa yakında bitecek” diye pusuya yatan ya da hemen arkadaşının aşkını da “kazanıp” üçlü düzene geçen (hepsi aynı kapıya çıkar) becerikli stratejistler vardır, onlardan söz etmiyorum. “Hiç bitmeyecek, hiç bitmeyecek...” diye ortalıkta dolaşanlardan söz ediyorum. Arkadaşlığa yürekten sadık oldukları için tavır almayı bilmeyenlerden, Oktay Rifat’ın güzel dizesindeki gibi birdenbire “unutuluşun çiyiyle ıslak”, ne ıslağı, sırlıklam, sıçana dönmüş bir halde kalakalanlardan, zokayı yutmuş balık gibi sersem sersem or-

* Ahmet Hamdi Tanpınar’ın tamamlamadığı ilk romanı (Dergâh Yayınları, 2005).

talıkta gezinenlerden, kendileri terk edilmiş birer âşık gibi arkadaşlarının yasını tutanlardan söz ediyorum... Arkadaşımın ilk aşkı kendi ilk aşkı kadar sarsıcıdır, özellikle de gençlikte. Çünkü derin arkadaşlık en çok gençlikte aşka benzer. (Yaş aldıkça, türlü tehlikeler atlatıp ayakta kalmışsa, arkadaşlık da karşılıklı “sevgi ve saygıya” dayalı bir çeşit evlilik haline gelir.) Onun için arkadaşımın aşkı kazası beni her şey gibi en çok gençlikte yaralar. Gençlere aşk yaraları hakkında öğütler verenlerin, onlara asıl “arkadaşımın aşkı” yarasını nasıl iyi edeceklerinden hiç söz etmemelerini alçakça bulurum. Durmadan birlikte gezen iki arkadaştan birinin, bir gün dalgın dalgın tek başına ortalıklarda dolaştığını görürseniz bilin ki ortada bir “arkadaşımın aşkı” durumu vardır. Hayatı boyunca aşk içinde şımartılmayı kendisine meslek edinmiş, “arkadaş mı, onları hiç aramam,” diyen birini duydum geçenlerde. Ürpertici bir şey, böyle diyen birinin aşktan da bir şey anlamadığı sonucuna varılabilir. Çünkü ilk ve en hesapsız aşkı ilk ve en yakın arkadaşımıza duyduğumuz aşktır.

Arkadaşımın aşkıyla nasıl baş edeceğimi bilemem, çünkü her ne kadar benzeşmeler de aşk ile derin arkadaşlık çok ayrı şeylerdir, aynı silahlarla bertaraf edilemezler. Zaten arkadaşlık savaşmaz da. Durur bekler. Oscar Wilde, nüktedanlığı bir kenara bıraktığı anlardan birinde, “*Arkadaşlarımızın acılarına üzülme marifet değil, marifet arkadaşlarımızın mutluluklarına gerçekten, ama gerçekten sevinebilmektir, bu çok daha enderdir,*” demiş. Arkadaşlık –derin, iyi arkadaşlık– zamanla tam da bunu yapar, “arkadaşımın aşkı”nı kalbinin derinliklerine gömer, yarasını sarar. Bu bahar âşık olacaklar; elinizden geldiği kadar, elinizden geliyorsa arkadaşınızı (ar-

kadaş derken de ARKADAŞ'tan söz ediyorum) feda etmemiz tavsiye olunur. Arkadaşlık her mevsim içindir.

Yazarın *Yerüstünden Notlar* adlı kitabından
(Everest Yayınları, 2001) alınmıştır.

Fatih Özgüven (d. 1957): İster öykü yazıp çeviri yapsın, isterse sinema köşeyazıları kılığında denemeler, Özgüven, kültür hayatımıza kendi sanat-hayat tavrını ilk günden getirmiş bir yaşar-denemecidir. Kişinin ta kendisi olan bu ödünsüz üslubun örnekleri için, yazarın tek deneme kitabı *Yerüstünden Notlar*'ı kaçırmayın derim.

perihan mağden ERKEKLER SAF VE SALAK MIDIRLAR?

Değerli Dost elinde eski fotoğraflarla Yılbaşı Ertesi Sofrası'na sükün etti.

Eski "erkek" fotoğrafları.

Erkeklerin o hazin kendini beğenmişlikleri fotoğraflardaki...

Bi' grup mesela. 1931'de plajda fotoğraf çektirmişler. İki tane. Yani arkadaşım iki tanesini almış "eskiciden." (Eskici de güzel kelime, bu arada.)

Öyle buruk bir neşe içindelermiş, kıvanç içindelermiş, kendilerinden pek bir memnunnarmış gibi.

POZ vermişler. Çok saf ve doğal esasında.

Mesela hiçbir grup kadın fotoğrafında, böyle bir natürel saflık / salaklık / kendini bilmezlik toplamına ulaşamazsınız.